Regio Deal Metropoolregio Amsterdam West (MRA West)

Beter in Balans

Partijen:

1. De Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, M.C.G. Keijzer, hierna te noemen: VRO;
2. De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, J.J.M. Uitermark, hierna te noemen: BZK;
3. De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, V.P.G. Karremans, hierna te noemen: VWS;
4. De Minister van Infrastructuur en Waterstaat, B. Madlener, hierna te noemen: IenW;
5. De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur, J.F. Rummenie, hierna te noemen: LVVN;

Partijen genoemd onder 1 tot en met 5, ieder handelend als bestuursorgaan en als vertegenwoordiger van de Staat der Nederlanden, hierna samen te noemen: het Rijk;

6. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlem, namens deze: de heer Robbert Berkhout (wethouder), hierna te noemen: Gemeente Haarlem;
7. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer, namens deze: mevrouw Mariette Sedee – Schuitemaker (wethouder), hierna te noemen: Gemeente Haarlemmermeer;
8. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Beverwijk, namens deze: de heer Niek Wijmenga (wethouder), hierna te noemen: Gemeente Beverwijk;
9. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Velsen namens deze: de heer Sander Smeets (wethouder), hierna te noemen: Gemeente Velsen;
10. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zandvoort namens deze: de heer Lars Carree (wethouder), hierna te noemen: Gemeente Zandvoort;
11. Dagelijks bestuur van het Hoogheemraadschap van Rijnland, namens deze: de heer Harry Kortman (bestuurder), hierna te noemen: Rijnland;
12. Dagelijks bestuur van Recreatieschap Spaarnwoude, namens deze: de heer Bram Diepstraten (voorzitter) hierna te noemen: Spaarnwoude;
13. Dagelijks bestuur van Stichting Ondersteuning Overlegorgaan Nationaal Park Zuid-Kennemerland, namens deze: mevrouw Annette Baerveldt (voorzitter), hierna te noemen: Nationaal Park;
14. Dagelijks bestuur van het drinkwaterbedrijf N.V. PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland, namens deze: mevrouw Sjakel van Wesemael (sectordirecteur Natuur en Beleving), hierna te noemen: PWN;
15. Dagelijks bestuur van De stichting De Groene Stelling, namens deze: de heer Balster van Duijn (bestuurder), hierna te noemen: DGS;
16. Het college van de Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland, namens deze: de heer Jeroen Olthof (gedeputeerde), hierna te noemen: Provincie Noord-Holland.

Partijen genoemd onder 6 tot en met 16 ieder handelend in hun hoedanigheid van bestuursorgaan hierna samen te noemen: Regio;

Alle Partijen hierna allen tezamen te noemen: Partijen.

Partners:

- Coöperatie Yes and More U.A.;
- Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer (RAUM);
- IVN Natuureducatie (IVN);
- GGD Kennemerland;
- Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions (AMS);
- Hogeschool van Amsterdam (HvA);
- Ymere woningbouwcoöperatie;

- Hogeschool Inholland Haarlem;
- Staatsbosbeheer.

Begripsbepaling

In dit convenant wordt verstaan onder:

- *Regio Deal:* convenant dat door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, eventueel een andere minister/staatssecretaris en één of meer regionale Partijen is gesloten om de kwaliteit van leven, wonen en werken van inwoners en ondernemers in een Regio te verbeteren;
- *Regio Envelop:* het bedrag van € 900 miljoen dat het kabinet Rutte IV beschikbaar heeft gesteld om in de periode van 2022 - 2025 nieuwe Regio Deals af te sluiten;
- *Regiokassier:* publieke regionale Partij, zijnde een provincie, gemeente of openbaar lichaam als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen of een van de openbare lichamen Bonaire Sint-Eustatius of Saba, die ten behoeve van de uitvoering van de Regio Deal de taak van kassier vervult of zal vervullen;
- *Regionale private financiering:* voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een private regionale Partij;
- *Regionale publieke financiering*: voor de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal beschikbaar gestelde financiële bijdragen of bijdragen in natura van een publieke regionale Partij, niet zijnde een specifieke uitkering, opdracht of subsidie van het Rijk;
- *Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals:* betreft de specifieke uitkering waarin de juridische- en financiële kaders en verplichtingen voor het toekennen van de rijksmiddelen uit de Regio Envelop aan een regiokassier door het Rijk staan;
- *Partner:* organisatie die betrokken is bij de Regio Deal, maar de Deal niet ondertekent en waarvoor geen specifieke actie in de Regio Deal kan staan;
- *Steunverklaring*: een schriftelijke verklaring van een Partner van steun aan de Regio Deal die als bijlage bij het convenant wordt gevoegd;
- *MRA West*: Metropoolregio Amsterdam West, in deze Regio Deal bestaande uit de gemeenten Beverwijk, Haarlem, Haarlemmermeer, Velsen en Zandvoort;
- *Case for Change:* geografisch afgebakend gebied, in deze Regio samenvallend met de gemeentegrenzen, dat fungeert als proeftuin voor domeinoverstijgende samenwerking en duurzame gebiedsfinanciering om te leren en innoveren in beleid, uitvoering, financiering en samenwerking. Iedere Case for Change bestaat uit een (aantal) kwetsbare wijk(en), stadsrand en buitengebied;
- *NOVEX-ontwikkelperspectieven: e*r zijn zestien NOVEX-gebieden aangewezen waar grote ruimtelijke transities vragen om een apart ontwikkelperspectief. Dit ontwikkelperspectief stellen Rijk en Regio samen op. Het ontwikkelperspectief vormt een bouwsteen voor de ruimtelijke voorstellen die provincies opstellen in het kader van het programma NOVEX.

Algemene overwegingen

1. Rijk en Regio werken samen in Regio Deals aan complexe, regionale opgaven gericht op het vergroten van de kwaliteit van leven, wonen en werken in de Regio ('brede welvaart').
2. Regio Deals beogen de samenwerking tussen overheden, onderwijs, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners in de Regio en tussen Rijk en Regio te versterken.
3. Voor de Regio Deals zijn middelen beschikbaar uit de Regio Envelop, waarbij vanuit het partnerschap vertrekpunt is dat de Rijksbijdrage gepaard gaat met minimaal eenzelfde bijdrage aan regionale (publieke en/of private) financiering.
4. De Regio Deals onderscheiden zich door haar integrale en gezamenlijke programmatische aanpak met lerend en adaptief karakter en met financiering van zowel Rijk als Regio van reguliere beleidsinstrumenten.
5. De Regio Deals zijn bedoeld als een tijdelijke impuls voor regionale ontwikkeling met een duurzaam effect, waarbij geleerde lessen en structurele exploitatiekosten van lange termijn investeringen worden geborgd.
6. De middelen uit de Regio Envelop voor de Regio Deals vijfde tranche worden door VRO beschikbaar gesteld als specifieke uitkering op grond van het Besluit Specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche.

Specifieke overwegingen

Kenmerken Regio

1. De Metropoolregio Amsterdam West (MRA West) bestaat uit de gemeenten Beverwijk, Haarlem, Haarlemmermeer, Velsen en Zandvoort. Deze Regio wordt ruimtelijk gekenmerkt door de grote variatie aan landschappen waarin de woonkernen liggen. Van west naar oost zijn de volgende landschappelijke zones herkenbaar: zee en strand, het duingebied, de binnenduinrand met bossen, buitenplaatsen en villawijken, de open gebieden op de strandvlakte, de strandwal met daarop de woonkernen, het veenweidelandschap en tot slot de droogmakerijen.
2. Hoewel het met een groot deel van de inwoners goed gaat, leven er tegelijkertijd veel mensen in ongezonde en kwetsbare omstandigheden. De Regio is uit balans, vooral op het gebied van milieukwaliteit, gezondheid, inkomen (door grote ongelijkheid) en woontevredenheid. In de MRA West spelen deze problemen vooral in de kwetsbare wijken, grenzend aan onder andere industriële gebieden, grote verkeersaders en spoorlijnen evenals luchtvaart en scheepvaart.
3. Het weinige groen in de Regio is kwalitatief laag en vaak slecht toegankelijk. Hierdoor is het groen recreatief onaantrekkelijk. Ook het groen en recreatiegebied buiten de bebouwde kom is beperkt: het huidige areaal aan recreatiegebied in de Regio is drie tot vijf keer kleiner dan de behoefte.
4. Verder voldoet de (zwem-)waterkwaliteit niet aan de normen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW[1]), zoals bijvoorbeeld in de Veerplas. Bovendien zijn de natuurgebieden en groene recreatiegebieden ecologisch slecht met elkaar verbonden – door de sterke aanwezigheid van infrastructuur - waardoor veel soorten niet overleven en de biodiversiteit onder druk staat. Tot slot wordt in 70% van de huidige natuurgebieden (vooral in de duinen) de draagkracht van de natuur overschreden door te intensieve recreatie.[2] Deze recreatiedruk zal naar verwachting verder toenemen door de groei van het aantal inwoners.

Opgaven

5. De meest bepalende factor voor een hoge brede welvaart is gezondheid.[3] Een slechte gezondheid gaat vaak samen met een lager welzijn en kan zorgen voor problemen op het gebied van werk, sociaal leven en wonen. Juist mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties wonen, werken en leven vaker in omstandigheden die hun gezondheid bedreigen in plaats van beschermen of verbeteren.
6. Het vertrekpunt voor een goede gezondheid is een groene en gezonde leefomgeving. Ongeveer een derde van het verschil in gezondheid tussen laag- en hoogopgeleide mensen in Europa wordt namelijk toegeschreven aan de leefomgeving.[4] Juist de meest kwetsbare bewoners leven in de minder gezonde wijken, waar de leefomgeving onder druk staat door onder andere uitstoot van industrie en geluidshinder door Schiphol, weinig groen in de wijk en weinig mogelijkheden om te bewegen. Deze Regio Deal richt zich daarom op de directe effecten die bewoners daarvan ondervinden in hun leefomgeving en op uitdagingen in de leefstijl van de bewoners van de meest kwetsbare wijken.

7. Opgave 1: Een ongezonde, versteende leefomgeving met weinig groen dat voldoet aan kwaliteitsnormen voor recreatie en groen.

   In de meeste delen van de Regio is er sprake van een ongezonde leefomgeving als gevolg van slechte milieukwaliteit door de aanwezigheid van Schiphol en zware industrie, zoals Tata Steel. Geluidshinder en luchtverontreiniging door fijnstof, stikstof, roet en chemische stoffen, zoals PFAS, spelen hierbij een grote rol. Vooral in deze gebieden zijn de milieugezondheidsrisico's aanzienlijk hoger dan het landelijk gemiddelde.

   Daarnaast wonen mensen in kwetsbare positie vaak in wijken met een 'versteend' karakter, minder goede voorzieningen en minder kwalitatief groen. Hierdoor zijn er weinig mogelijkheden om in de buurt te spelen, in het groen te ontspannen en wandelen en anderen

[1] Bron: Kaderrichtlijn Water, Kaderrichtlijn Water | Informatiepunt Leefomgeving (iplo.nl)
[2] Bron: Bureau BUITEN en Bureau voor Ruimte & Vrije Tijd, 2022, Natuur- en recreatiebieden Noord-Holland
[3] Bron: CBS, 2022, Stapeling | CBS
[4] Bron: Pharos, 2023, Pharos Leefomgeving_gezondheidsverschillen_online-1.pdf

te ontmoeten. Bovendien zijn deze wijken extra gevoelig voor hittestress en wateroverlast, dat met het veranderende klimaat een toenemend risico vormt. De druk op de gezondheid en leefbaarheid in deze wijken zal naar verwachting in de toekomst verder toenemen.

8. Opgave 2: Gezondheid van inwoners is kwetsbaar, zeker in wijken waar bestaansonzekerheid aan de orde van de dag is.

   In de Regio bevinden zich relatief veel mensen in een sociaaleconomisch zwakke positie, met huishoudens behorend tot de laagste inkomensgroepen, vaak in combinatie met een lager opleidingsniveau. In een aantal wijken van Beverwijk, IJmuiden, Velsen-Noord, Haarlem Zuidoost en Zandvoort behoort 45-50% (soms zelfs meer dan 50%) van de huishoudens tot de laagste inkomensgroep.[5] Ook in het relatief welvarende Haarlemmermeer zijn er wijken met aantoonbaar kwetsbare groepen en inwoners met een lagere sociaaleconomische status, zoals Graan voor Visch en Toolenburg in Hoofddorp en Linquenda in Nieuw-Vennep. De bestaanszekerheid van juist deze groep mensen staat sterk onder druk.

   Er is in de kwetsbare wijken in de Regio sprake van een stapeling van factoren die de gezondheid van de bewoners negatief beïnvloedt. In de Regio uiten gezondheidsproblemen zich in een hoog percentage mensen met (langdurige) ziekten, zoals diabetes, overgewicht en mentale klachten. Op het gebied van leefstijl is in de kwetsbare wijken vaker sprake van ongezond eten, weinig bewegen, roken en zwaar alcoholgebruik. Deze verschillen zijn al sinds 2012 zichtbaar in de MRA West en blijven bestaan, hoewel de leefstijl enigszins is verbeterd.[6] Tussen 2020 en 2022 namen de achterstanden in ervaren, fysieke en vooral mentale gezondheid echter weer toe.[7]

9. Opgave 3: Inwoners zijn eenzaam en minder betrokken bij de inrichting van hun woonomgeving.

   In de kwetsbare wijken in de Regio is de sociale cohesie lager dan gemiddeld. Mensen hebben vaker last van ernstige eenzaamheid, het ontbreken van een sociaal netwerk en het missen van emotionele steun in de eigen omgeving.[8] Ook is de betrokkenheid bij de woonomgeving en het aantal vrijwilligers in de kwetsbare wijken gemiddeld lager dan in andere wijken.[9]

Nationale doelstellingen

10. De Regio Deal MRA West draagt bij aan diverse nationale doelstellingen en programma's, te weten:
    - NOVEX-gebieden MRA, Noordzeekanaalgebied en Schiphol (VRO);
    - Integraal Zorgakkoord (VWS);
    - Gezond en Actief Leven Akkoord (VWS);
    - Programma Gezonde Leefomgeving (VWS);
    - Groen in en om de stad (VRO, LVVN, IenW en VWS);
    - Aanpak Klimaatadaptatie gebouwde omgeving (LVVN, IenW en VRO);
    - Programma Klimaatadaptief met natuur (LVVN en IenW);
    - Programmatische aanpak Basiskwaliteit Natuur (LVVN);
    - Landelijk Gebied en Groenblauwe dooradering (LVVN, IenW en VRO);
    - Collectief Natuurinclusief (LVVN);
    - Water en bodem sturend (IenW);
    - Kwaliteitsimpuls Nationale Parken 'Nieuwe stijl' (LVVN).
11. LVVN en IenW onderschrijven de doelen en de aanpak van de Regio Deal die passen bij de nationale doelstellingen op hun beleidsterreinen en zullen als Partij concreet bijdragen aan bepaalde onderdelen van deze Regio Deal. Deze bijdrage(n) en de daarbij behorende inzet worden bij de betreffende onderdelen van de Regio Deal expliciet weergegeven.

[5] Bron: GGD Kennemerland, 2023, Gezondheidsatlas GGD Kennemerland - Rapport regio Kennemerland Gezondheidsmonitor 2022 (gezondheidsatlaskennemerland.nl)
[6] Idem.
[7] Idem.
[8] Idem.
[9] Bron: RIVM, 2021, Eindverslag Verstedelijking MRA en Gezondheid | RIVM

In de bijlage wordt de koppeling tussen deze Regio Deal en de nationale doelstellingen en programma's verder toegelicht.

Opgave gericht op het verstevigen van de samenwerking

12. Het is de ambitie van de Regio om met deze Regio Deal gericht te investeren in de (bewoners van) kwetsbare buurten en wijken. Om de brede welvaart te verbeteren en verdere toename van de gezondheidsachterstanden te voorkomen, zijn in deze wijken extra investeringen nodig die de gezondheid van de bewoners positief beïnvloeden.
13. Partijen zien deze Regio Deal als een unieke kans voor een echt integrale benadering van de huidige uitdagingen en het teweegbrengen van een positieve verandering door een gezondere en groenere leefomgeving te creëren: groener - met een hogere biodiversiteit -, aantrekkelijker en uitnodigend om te bewegen, te ontspannen en elkaar te ontmoeten. Dit in combinatie met sociale programmering in de wijken.
14. De kracht van de nieuwe samenwerking tussen Partijen ligt in het verbinden van het sociale en fysieke domein, denken en werken vanuit lokale behoeften en opgaven, het samen willen leren en het ontwikkelen van een nieuw perspectief en ontwikkelingskader. Vanuit de kern Gezondheid, Groen en Samen werken Partijen - voor en sámen met de bewoners - aan een nieuw perspectief voor de meest kwetsbare wijken dat Partijen vormgeven met concrete projecten. Met als doel de brede welvaart van de MRA West structureel te vergroten.

Komen het volgende overeen:

1. Doelen, aanpak en resultaten Regio Deal MRA West

Artikel 1 – Doelen

Partijen streven met een gebiedsgerichte aanpak naar een balans tussen de volgende doelen:

1. Inrichten van een groene, gezonde leefomgeving

Partijen zetten in op een gezonder leven door – in samenwerking met bewoners en Partners – een meer kwalitatief groene en gezonde leefomgeving te realiseren. Specifieke doelstellingen zijn:

- Vergroenen van de openbare ruimte met inheemse, gebiedseigen soorten met het oog op klimaatadaptatie, preventie van hittestress, voorkomen van wateroverlast en vergroten van de biodiversiteit;
- Zorgen voor gelijkwaardige toegang tot recreatie en groenvoorzieningen, zodat alle bewoners deze makkelijk kunnen benutten;
- Spreiden van de recreatiedruk om te grote drukte in recreatiegebieden te voorkomen en de kwetsbare natuurgebieden te beschermen.

2. Stimuleren van een actieve en gezonde leefstijl

Partijen zetten zich in voor de ontwikkeling van programma's en activiteiten in de wijken die uitnodigen tot beweging en sociale interactie, wat bijdraagt aan een actieve en gezonde leefstijl. Specifieke doelstellingen zijn:

- Stimuleren van gezond gedrag door initiatieven die actieve levensstijlen bevorderen;
- Verhogen van de ervaren fysieke en mentale gezondheid door middel van programma’s en activiteiten gericht op welzijn en welbevinden;
- Vergroten van betrokkenheid van bewoners in kwetsbare wijken bij de planning en programmering van activiteiten, zodat deze aansluit bij hun behoeften en wensen.

3. Versterken sociale cohesie en bewustwording ten aanzien van gezondheid, groen & natuur

Partijen richten zich op het versterken van sociale cohesie en het vergroten van bewustzijn over het belang van groen en gezondheid. Specifieke doelstellingen zijn:

- Versterken van bewustzijn ten aanzien van een groene en gezonde leefomgeving, natuur en leefstijl door educatieve programma's;

- Versterken van de sociale cohesie door participatie, sociale ontmoeting en gezamenlijke activiteiten.

Tussen deze doelen is sprake van een wisselwerking. Zo stimuleert een groene, aantrekkelijke omgeving tot meer bewegen en het aangaan van een actievere leefstijl, wat leidt tot meer sociale interacties en sterkere sociale cohesie. Een sterkere sociale cohesie is weer een voorwaarde om een actievere en gezondere leefstijl te bevorderen en te borgen.

Cross-over doelstellingen

Om structurele verbetering te bewerkstelligen, hanteren Partijen ook twee overkoepelende doelstellingen die gericht zijn op het verstevigen van de samenwerking in de Regio en in de Cases for Change.

4. Nieuwe vormen van duurzame gebiedsfinanciering ontwikkelen

Het positief beïnvloeden van welzijn en gezondheid door middel van de inrichting van de leefomgeving raakt meerdere beleidsgebieden. Financieringsbronnen (publiek en privaat) zijn vaak gebonden aan één beleidsgebied, en passen daarom niet goed bij het integrale investeren dat het denkkader van de brede welvaart veronderstelt en zoals in deze Regio Deal wordt nagestreefd. De (financieringsbronnen vanuit) verschillende domeinen welzijn, gezondheid en fysieke ruimte kunnen elkaar op gebiedsniveau versterken en daarmee tot meer kwaliteit en waarde leiden, waardoor structurele kostenbesparing mogelijk wordt. Daarom werken Partijen in deze Regio Deal aan het ontwikkelen van nieuwe vormen van gebiedsfinanciering. Integrale financiering op gebiedsniveau, in combinatie met Regionale Investeringsagenda's in het kader van de NOVEX-ontwikkelperspectieven, biedt Partijen de financiële ruimte om ideeën uit te voeren om meer gezondheid te realiseren door fysieke ingrepen en daarmee bijvoorbeeld de stijgende zorgkosten te remmen. Specifieke doelstellingen zijn:

- Ontwikkelen van duurzame gebiedsfinanciering waarbij beleidsdomein overstijgend gebiedsgericht geïnvesteerd kan worden in fysieke en sociale ingrepen;
- Verkennen van mogelijkheden om effecten van de duurzame gebiedsfinanciering te monitoren en te evalueren.

5. Leren en ontwikkelen

De Cases for Change dienen als inspiratiebron voor het creëren van een gezonde leefomgeving in elke kwetsbare wijk in de Regio. Door de betrokkenheid van alle schakels in de MRA West, van bewoners tot beheerders en van overheden tot bedrijven, waarborgen Partijen de uitvoering van de plannen. Deze samenwerking, waarin het fysieke en sociale domein samenkomen, is uniek en vormt een leerschool voor de toekomstige werkwijze van de MRA West met als gezamenlijk doel de brede welvaart van de MRA West structureel te vergroten. Specifieke doelstelling is:

- Ontwikkelen van een lerende community waarin experimenteren, kennisuitwisseling, ervaring en best practices centraal staan.

Artikel 2 – Aanpak

Partijen in deze Regio bundelen hun krachten rond gemeenschappelijke doelen, die tot uiting komen in vijf 'Cases for Change': Beverwijk, Haarlem, Haarlemmermeer, Velsen en Zandvoort. Iedere Case for Change bestaat uit een (aantal) kwetsbare wijk(en), stadsrand en buitengebied. Deze gebieden fungeren als een proeftuin voor domein-overstijgende samenwerking en duurzame gebiedsfinanciering om te leren en innoveren in beleid, uitvoering, financiering en samenwerking.

Hoewel het aanpakken van grote vervuilingsbronnen zoals Schiphol en Tata Steel geen doelstelling is van deze Regio Deal, willen Partijen wel toetsen welke interventies effect hebben op het verbeteren van de luchtkwaliteit.

De aanpak in elke Case for Change heeft de volgende elementen:

- *Balans tussen de drie doelstellingen*
  Partijen veronderstellen dat het samenspel tussen een groene leefomgeving, het stimuleren van een actieve en gezonde levensstijl en het versterken van sociale cohesie noodzakelijk is

om te voorkomen dat de gezondheidsachterstanden in de Regio vergroten. In elke gebiedsaanpak is dat samenspel dan ook terug te vinden, hoewel de specifieke balans tussen de drie doelstellingen in elk gebied zal verschillen.

- *Verbinding tussen het fysieke en sociale domein.*
  Om de leefomgeving en de gezondheid van kwetsbare bewoners duurzaam en samenhangend te verbeteren, is een aanpak nodig die aanpassingen treft in zowel de fysieke als ook de sociale omgeving (hardware) én focus op het stimuleren van gebruik (software) en onderhoud van deze ingrepen (orgware). Partijen bundelen daarom fysieke projecten en sociale programmering. Zo versterken Partijen zowel bestaande herinrichtingsprojecten, wijkaanpakken, gebiedsplannen als programma's gericht op het verbeteren van welzijn en de gezondheid van de meest kwetsbare inwoners. Dit alles passend bij de wensen van bewoners, de lokale situatie en drie verbonden doelen.

- *Samenwerking met en tussen regionale partners en het Rijk.*
  In de Cases for Change werken Partijen samen aan een gecoördineerde en samenhangende inzet van prioriteiten, inspanningen en middelen. De kernpunten van deze samenwerking zijn vertrouwen, openheid, wederzijds leren, duurzaamheid en het centraal stellen van de Regio.

- *Eenduidige hoofdstappen.*
  In iedere Case for Change werken Partijen met een vergelijkbare aanpak met vier hoofdstappen:
  1. Analyse: Het verkennen van de uitdagingen op verschillende schaalniveaus (straat, buurt, wijk, stad en Regio), het raadplegen van gebruikers en het verfijnen van doelstellingen.
  2. Toekomstperspectief ontwikkelen: Samen met belanghebbenden en inwoners een visie voor de toekomst vormen.
  3. Projectportfolio opbouwen: Projecten en partnerschappen ontwikkelen.
  4. Integrale financiering: Financiële middelen samenbrengen voor de uitvoering.

- *Maatwerk op basis van participatie en de wensen van bewoners.*
  Binnen de Cases for Change maken Partijen gebruik van diverse aanpakken om de wensen en behoeften van een diverse groep bewoners en professionals per wijk te inventariseren. De exacte invulling van de interventies verschilt per wijk/stadsrand/buitengebied en passen Partijen aan op basis van de wijkaanpak en in overleg en samenwerking met de bewoners.

- *Bijdrage betrokken Rijksdepartementen*
  - LVVN zet zich samen met VRO in om de beoogde resultaten te bereiken voor zover dit aansluit bij haar beleid. Dit kan onder andere inhoudelijke ondersteuning betreffen zoals kennisuitwisseling over relevante beleidsinitiatieven, programma's en -instrumenten of zorg te dragen voor een goede aansluiting daarop. LVVN en VRO verkennen in het analysejaar (2026) zoals dit staat omschreven in het plan van aanpak voor de cases of change met de coördinatoren van de cases hoe dit per case vorm te geven is, de handreiking Groen in en om de Stad is hierbij een instrument.
  - VWS ondersteunt de uitwerking van de gebiedsgerichte aanpak binnen de Regio Deal door het leveren van kennis en monitoringsinstrumenten, gericht op het betrekken van inwoners bij de ontwikkeling van groen, het bevorderen van een gezonde leefomgeving, en het meten van de effecten van vergroeningsinitiatieven op gezondheid en luchtkwaliteit, met specifieke aandacht voor (succesvolle) gedragsverandering die aanzet tot een actievere en gezondere levensstijl.
  - IenW wil een bijdrage leveren aan de uitvoering van doelstelling 1 en 4 door met de Regio kennis uit te wisselen en te zorgen voor een goede aansluiting op beleidsinitiatieven, programma's en -instrumenten van IenW gericht op klimaatadaptatie en duurzame gebiedsfinanciering.

Specifieke focus per Case for Change:

Beverwijk

Het zwaartepunt voor de Case for Change Beverwijk ligt bij het betrekken van de bewoners bij het inrichten en beheren van de openbare ruimte. Om deze betrokkenheid te vergroten gaat veel aandacht en inzet naar het ophalen van de wensen van de doelgroepen in de buurten zelf. Ook het stimuleren van de verbinding tussen de bewoners onderling staat centraal.

Haarlem

Meerwijk, Boerhaavewijk en (in mindere mate) Haarlem Oost zijn kwetsbare wijken met grote gezondheidsverschillen ten opzichte van andere wijken in de Case for Change Haarlem. De Regio Deal biedt kansen om de aanpak in deze wijken verder te versterken. Dit doen Partijen onder andere door meer groen dichtbij huis aan te planten en de kwaliteit van natuur en natuurbeleving in de Oostrand van het buitengebied te verbeteren. Via duidelijke verbindingsroutes brengen Partijen het buitengebied dichter bij inwoners, zodat dit uitnodigt tot bewegen, sporten, ontspannen en ontmoeten. Door gerichte ingrepen in de wijken beginnen de routes al in de wijken, waardoor ook in de wijken inwoners elkaar beter kunnen ontmoeten. Door het verbeteren van de routes naar het buitengebied worden de wijken aan de Oostrand van Haarlem ook beter verbonden met het grotere regionale netwerk.

Haarlemmermeer

De focus in de Case for Change Haarlemmermeer ligt op het bevorderen van groen en gezondheid in enkele wijken van Hoofddorp en Nieuw-Vennep die sociaaleconomisch kwetsbaar zijn, een versteend karakter kennen en waar de leefbaarheid onder druk staat. Daarbij is de aanleg van 'groene' verbindingen van deze wijken naar groen- en recreatiegebied PARK21 (het nieuwe recreatiehart van Haarlemmermeer dat in ontwikkeling is) prioriteit. Hiermee ontstaat tevens een robuuste groenverbinding tussen Amsterdam-West en de binnenduinrand. Partijen passen hiervoor de "GO! (Gezonde Omgeving) Methode" toe. Dit is een wetenschappelijk onderbouwde participatieve methode om de fysieke en sociale omgeving gezonder te maken die ruimte biedt voor maatwerk. Deze methodische aanpak beschrijft een stapsgewijs proces waarin beschikbare data zal worden gecombineerd met wijkgesprekken (inwoners, professionals) om behoeften in beeld te krijgen. Die behoeften dienen vervolgens als uitgangspunt om gezamenlijk kansrijke maatregelen te selecteren.

Velsen

Het zwaartepunt in de Case for Change Velsen ligt op het versterken van de groene verbinding tussen twee grote regionale natuur- en recreatiegebieden: het Nationaal Park Zuid-Kennemerland en het recreatiegebied Spaarnwoude. Partijen zetten in op ecologische versterking van de groene verbinding en het entreegebied Boerderij Zorgvrij van het recreatieschap, meer recreatiemogelijkheden en een betere toegankelijkheid vanuit de omliggende wijken. Dit zorgt voor verlichting van de recreatieve druk op het Nationaal Park. Daarnaast zetten Partijen in op het vergroenen en biodiverser maken van de twee meest versteende en kwetsbare wijken van Velsen: Velsen-Noord en Zee- en Duinwijk, in aansluiting op de bestaande Actieplannen voor deze wijken. Daarbij verhogen Partijen de gebruikswaarde van het groen voor de wijken en buurten en bieden zij programmering gericht op een gezonde leefstijl en ontmoeten. In IJmuiden Zee- en Duinwijk is de vestiging van het Pieter Vermeulen Museum een grote impuls op het gebied van educatieve programma's voor kinderen en jongeren. Het opzetten van een Huis van de Wijk biedt kansen voor ontmoeting en bevordering van de sociale cohesie.

Zandvoort

De focus in de Case for Change Zandvoort ligt op het verbeteren van de leefbaarheid van de (versteende) wijk Nieuw-Noord door onder andere het aanbrengen van extra bomen en groen. Daarnaast zetten Partijen nadrukkelijk in op ontmoeting voor en tussen jong en oud door het organiseren van sportieve en sociale activiteiten. Juist vanwege de bijzondere positie van Zandvoort als kleine gemeente met 5 miljoen bezoekers per jaar, die ook gebruik maken van de voorzieningen en openbare ruimte in het dorp, dragen de maatregelen niet alleen bij aan het welzijn van de inwoners, maar heeft het een grote regionale betekenis.

Doelstelling 4. Nieuwe vormen van duurzame gebiedsfinanciering

Binnen deze Regio Deal onderzoeken Partijen hoe private en publieke financieringsstromen beter kunnen worden gecombineerd om meer waarde te creëren voor het gebied en haar inwoners. Partijen veronderstellen dat meerwaarde van gecombineerde financieringsstromen kan worden uitgedrukt in geld, maar ook in gezondheid, ecologische waarde, natuurwaarde en welzijn. Om dit te bereiken, zijn werkwijzen nodig die financiers, beheerders en gebruikers van de ruimte dichter bij elkaar brengen. De Regio sluit hiervoor zgn. 'Impact Deals' met onder andere private en publieke partijen en gemeenschapscollectieven waarin (meer)waarde wordt uitgedrukt in waarde voor mens en natuur in plaats van geld, zoals bijvoorbeeld met diverse verzekeraars zoals Zorg en Zekerheid op het gebied van gezondheidspreventie.

Doelstelling 5. Leren en ontwikkelen

Partijen ontdekken wat in de ene Case for Change effectief is en hoe andere cases hiervan kunnen leren. Kleinschalig testen kan leiden tot regionaal uitbreiden. Partijen ontwikkelen zowel binnen als tussen de Cases for Change een 'lerende community'. Deze community staat open voor iedereen die wil deelnemen. Binnen de community delen professionals van overheden, maatschappelijke organisaties, ngo's, bedrijven (uit de Regio) en burgers kennis en ervaring, en inspireren elkaar. Het principe van 'leren door te doen' staat centraal. Zo willen Partijen met elkaar leren wat de meest effectieve aanpak is om op verschillende schaalniveaus bewoners te betrekken door verschillende methodieken te vergelijken (zoals de GO! Methode of de Living Lab methode).

Kennispartners uit het samenwerkingsverband (o.a. Hogeschool van Amsterdam, Amsterdam Institute for Advanced Metropolitan Solutions, GO! Visie, Hogeschool Inholland Haarlem en GGD) ondersteunen deze community. Zij dragen vanuit hun wetenschappelijke kennis bij aan het versterken van het lerend vermogen van de community door regionale professionals te adviseren, te coachen en te ondersteunen door bijvoorbeeld de inzet van studenten en onderzoekers in zowel de uitvoering als het monitoren en evalueren van de effecten van de interventies. Ook wordt onderzocht hoe de geleerde lessen duurzaam kunnen landen in de activiteiten van de betrokken belanghebbende organisaties, inclusief de betrokkenheid van bewoners.

Artikel 3 – Beoogde resultaten

Beoogd resultaat 1: Inrichten van een groene, gezonde leefomgeving

- Toename van kwalitatief groen in de buurten, wijken en het buitengebied, in lijn met de Basiskwaliteit Natuur.
- Verhoogde kwaliteit en toegankelijkheid van het buitengebied en recreatief aanbod door betere verbinding met de ontvangstcentra en natuurtuinen van de recreatiegebieden en uitbreiding van de recreatiegebieden, in samenwerking met agrariërs.
- Evenwichtige spreiding van de recreatiedruk in onder andere het Nationaal Park en ander drukbezochte en soms kwetsbare natuurgebieden in de Regio.
- Verhoogde bewonerstevredenheid over en door de aanwezigheid van groen in de wijken.
- Verhoogde milieukwaliteit door een toename van biodiversiteit, bescherming van kwetsbare natuur, verbeterde waterkwaliteit en waarborging klimaatrobuustheid door meer groenontwikkeling.
- Vermindering van wateroverlast en hittestress door groenontwikkeling en tijdelijke waterberging en betere infiltratie van water in de bodem.

Beoogd resultaat 2: Stimuleren van een actieve en gezonde leefstijl

- Versterking van huidige buurt- en wijkinitiatieven en nieuwe buurt- en wijkinitiatieven ten aanzien van beweging, ontmoeting, ontspanning en gezondere leefstijl.
- Verhoogd gebruik van groengebied voor ontspanning en bewegen door het creëren van meer ontmoetingsplekken in het groen.
- Verhoogd gebruik van programma's met betrekking tot ontspanning en bewegen door in samenspraak met bewoners en verschillende partners uitnodigende, blijvende programmering te ontwikkelen.

Beoogd resultaat 3: Versterken sociale cohesie en bewustwording ten aanzien van gezondheid, groen & natuur

- Verhoogd bewustzijn ten aanzien van gezondheid, bewegen, natuur en voedsel door educatieve programma's.
- Vergrote betrokkenheid van bewoners bij de wijk en verbondenheid met buurtgenoten door inspraak, gezamenlijk beheer, gezamenlijke concrete, (groene) projecten en deelname aan (groeps-)activiteiten in het groen (buurttuinen, sport).

Beoogd resultaat 4: Nieuwe vormen van duurzame gebiedsfinanciering

- De opzet van een netwerk van bewoners, professionals, beheerders, gemeenten, maatschappelijke organisaties en woningbouwcoöperaties in MRA West.
- Het ontstaan van samenwerking tussen deelnemers aan het netwerk om domeinoverstijgend te (kunnen) investeren volgens een mindset waarin geldelijke meerwaarde niet de boventoon voert.
- Het sluiten van 'Impact Deals' met onder andere private en publieke partijen en gemeenschapscollectieven met hierin afspraken over gezamenlijke doelen, uitkomsten en investeringen.
- Nieuwe en versterkte businessmodellen voor agrariërs in het buitengebied gericht op voedsel, groen en gezondheid.

Beoogd resultaat: 5: Leren en ontwikkelen

- Inzicht in de meest effectieve aanpak(ken) voor bewonersparticipatie; samen met bewoners integrale gebiedsgerichte interventies kiezen, (door)ontwikkelen en uitproberen, passend bij de wensen van bewoners en lokale situatie.
- Inzicht in de effecten die de inrichting van de leefomgeving in combinatie met sociale programmering en activatie van (kwetsbare) bewoners heeft op hun leefstijl.
- Een lerende community waarin regionale partijen, overheden en inwoners op een gelijkwaardige manier samenwerken, kennis en ervaringen delen en elkaar inspireren. Hiermee wordt een gedeelde kennisbasis opgebouwd voor effectieve en sociaal gedragen praktijkinterventies.

2. Inzet middelen Regio Envelop voor uitvoering Regio Deal MRA West

Artikel 4 – Uitgangspunten

1. Partijen beogen een gecoördineerde beleidsmatige inzet van hun gezamenlijke financiële middelen op basis van de afspraken in deze Regio Deal. De Regio geeft met die middelen uitvoering aan de Regio Deal MRA West zoals het initiëren en/of realiseren van programma's en projecten en andere uitvoeringsactiviteiten in het kader van de doelen en interventies van de Regio Deal MRA West zoals bedoeld in artikelen 1 tot en met 3. Op deze wijze zetten Partijen zich in om de regionale opgave van de Regio MRA West te realiseren.
2. VRO reserveert maximaal € 20 mln. inclusief eventueel verschuldigde BTW vanuit de Regio Envelop als Rijksbijdrage voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid, volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling. Hierin zijn ook de uitvoeringskosten oftewel VAT-kosten (Voorbereiding, Administratie en Toezicht) opgenomen, waarbij uitgegaan wordt van maximaal 3% van de Rijksbijdrage. De Regio reserveert minimaal een bedrag van in totaal € 20 mln. aan regionale financiering voor uitvoeringsactiviteiten als bedoeld in het eerste lid volgens de in de onderstaande tabel opgenomen onderverdeling:

Uitvoeringsactiviteiten	Maximale rijksbijdrag	Regionale Financiering	Totaalbedrag
1. Case for Change Beverwijk	€ 1,5 mln.	€ 1,5 mln.	€ 3 mln.
2. Case for Change Haarlem	€ 5 mln.	€ 5 mln.	€ 10 mln.
3. Case for Change Haarlemmermeer	€ 6 mln.	€ 6 mln.	€ 12 mln.
4. Case for Change Velsen	€ 4,5 mln.	€ 4,5 mln.	€ 9 mln.
5. Case for Change Zandvoort	€ 1,5 mln.	€ 1,5 mln.	€ 3 mln.
6. Ontwikkelen vormen van duurzame gebiedsfinanciering	€ 0,5 mln.	€ 0,5 mln.	€ 1 mln.
7. Leren en Ontwikkelen	€ 0,5 mln.	€ 0,5 mln.	€ 1 mln.
VAT-kosten	€ 0,5 mln.	€ 0,5 mln.	€ 1 mln.
Bijdragen totaal maximaal	€ 20,0 mln.	€ 20,0 mln.	€ 40,0 mln.

1) Dit bedrag is inclusief eventueel verschuldigde BTW.
2) Partijen werken met elkaar aan procesafspraken om te komen tot een uitwerking van een inhoudelijk afwegingskader met selectiecriteria. Met als resultaat een bundeling van uitvoerbare projecten die bijdragen aan de regiodoelen en daarmee van toegevoegde waarde zijn voor de Regio en de regionale samenwerking.

3. De verdeling opgenomen in de tabel in het tweede lid geldt als uitgangspunt. Partijen zijn zich ervan bewust dat gedurende de looptijd van de Regio Deal omstandigheden en/of prioriteiten kunnen wijzigen. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, een gewijzigde verdeling over de Cases for Change en cross-over thema's afspreken. Op deze wijziging van Regio Deal MRA West is artikel 11 van toepassing.

Artikel 5 - Regiokassier

Partijen spreken af dat in het kader van de uitvoeringsactiviteiten van de Regio Deal MRA West Gemeente Haarlemmermeer de rol zal vervullen van regiokassier. De regiokassier draagt zorg voor het nakomen van de voorwaarden en verplichtingen, zoals verwoord in de Specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals. Iedere partij is zelf verantwoordelijk voor het op de juiste manier verantwoorden van de activiteit/project en het tijdig indienen bij de Regiokassier. De kosten van de regiokassier neemt de Regio op in de uitvoeringskosten.

3. Governance uitvoering Regio Deal MRA West

Artikel 6 - Rijk–Regio-overleg

1. Periodiek treden Partijen in overleg over de onderlinge samenwerking in het kader van de Regio Deal MRA West en met andere publieke en/of private samenwerkingspartners. Dit Rijk-Regio-overleg ziet toe op de uitvoering van Regio Deal zoals beschreven in dit convenant.
2. Het Rijk-Regio-overleg vergadert tenminste eenmaal per jaar, over de voortgang van, en eventuele knelpunten of risico's in, de uitvoering van de Regio Deal en andere actualiteiten in de Regio.
3. Het in het eerste lid bedoelde Rijk-Regio-overleg bestaat uit de volgende vertegenwoordigers:
   a. vanuit de ministeries van het Rijk:
      i. Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening;
      ii. Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties;
      iii. Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport;
      iv. Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat;
      v. Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur.
   b. vanuit de Regio:
      i. Gemeente Haarlem;
      ii. Gemeente Haarlemmermeer;
      iii. Gemeente Zandvoort;
      iv. Gemeente Beverwijk;
      v. Gemeente Velsen;
      vi. Recreatieschap Spaarnwoude;

vii. Nationaal Park Zuid-Kennemerland;
viii. Hoogheemraadschap van Rijnland;
ix. Drinkwaterbedrijf PWN;
x. Stichting De Groene Stelling;
xi. Provincie Noord-Holland.

4. Het Rijk-Regio-overleg voorziet in zijn eigen werkwijze, waarbij het uitgangspunt is dat de Regio bij het organiseren, uitnodigen en verslagleggen de lead heeft. Voor de uitvoering van de Regio Deal MRA West maakt het Rijk-Regio overleg hiertoe nadere werkafspraken en legt deze vast.
5. Rijk en Regio bewaken de samenhang van de nadere uitwerking van de Regio Deal MRA-West met de lopende trajecten in de Metropoolregio Amsterdam (MRA, waaronder de verschillende NOVEX-gebieden) met betrekking tot de beleidsdoelen of inzet en reeds gemaakte afspraken voor de deelgebieden MRA die ook geografisch onder de Regio MRA-West vallen en daarmee binnen deze Regio Deal.
6. Tijdens het jaarlijkse voortgangsoverleg zal ook de samenhang met andere lopende Rijk-Regio-trajecten binnen de MRA worden besproken. Hierbij zal vooral worden bekeken hoe Regio Deal en aanpalende trajecten elkaar kunnen versterken en of de gestelde doelen en beleidsinzet goed op elkaar aansluiten.

4. Evaluatie, voortgang en communicatie Regio Deal

Artikel 7 – Evaluatie en voortgang

1. De Regio brengt de beginsituatie van de regionale opgave in kaart. Daarnaast bepaalt de Regio een evaluatie-aanpak waarmee bijgehouden kan worden of de afgesproken aanpak (artikel 2) bijdraagt aan de doelen (artikel 1) van de Regio Deals. De beginsituatie en evaluatie-aanpak zijn beschreven in het voorjaar van 2025.
2. De Regio stelt éénmaal per jaar een voortgangsrapportage op, met daarin:
   a. de voortgang van de initiatieven en projecten;
   b. in hoeverre Partijen op schema liggen om de beoogde resultaten (artikel 3) te behalen.
3. De jaarlijkse voortgangsrapportage wordt in concept voor 15 juni van ieder jaar voorgelegd aan Partijen, gelet op indiening voor 15 juli bij de minister van VRO in het kader van de specifieke of bijzondere uitkering.
4. Partijen kunnen met de jaarlijkse voortgangsrapportage de betrokken algemene besturen en Raden informeren. VRO gebruikt de jaarlijkse voortgangsrapportage als input voor de periodieke voortgangsrapportage van alle Regio Deals voor de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.
5. VRO draagt zorg voor onderzoek, betreffende het geheel van de Regio Deals (o.m. de resultaten en effecten van de Deals voor brede welvaart). De Regio verleent haar medewerking hieraan.
6. BZK verzamelt binnen het geheel van de Regio Deals lessen en kennis over de (door)ontwikkeling van regionale samenwerking binnen het stelsel van openbaar bestuur, waarmee mede uitvoering wordt gegeven aan de Actieagenda Sterk Bestuur.[10]

Artikel 8 – Communicatie

1. Partijen zien toe op een gezamenlijke communicatiestrategie en -plan, waarbij de Regio in de lead is.
2. De Regio zal bij projecten die deel uitmaken van de uitvoering van de Regio Deal MRA West vragen om in de communicatie over die projecten kenbaar te maken dat het project mede mogelijk is gemaakt mede mogelijk is gemaakt in samenwerking tussen Rijk en regio.

5. Slotbepalingen

Artikel 9 - Uitvoering in overeenstemming met Unierecht

De afspraken van deze Regio Deal en/of de daaruit voortvloeiende maatregelen worden in overeenstemming met het recht van de Europese Unie uitgevoerd en uitgewerkt in het bijzonder

[10] Met de Actieagenda Sterk Bestuur (2022, zie overheid.nl) richt het ministerie van BZK zich op het versterken van de samenwerking binnen het Rijk en de samenwerking tussen Rijk, medeoverheden en niet-overheidspartners.

voor zover de afspraken vallen onder de werking van de Europese regels met betrekking tot aanbesteding, mededinging, staatssteun en technische normen en voorschriften.

Artikel 10 - Gegevensuitwisseling

1. De in het kader van (de uitvoering van) deze Regio Deal uitgewisselde dan wel uit te wisselen informatie is in beginsel openbaar. Indien een Partij verzoekt om geheimhouding zullen de overige Partijen deze informatie in beginsel geheimhouden en deze geheel noch gedeeltelijk aan enige derde bekendmaken, behoudens voor zover een verplichting tot openbaarmaking voortvloeit uit de wet, een rechterlijke uitspraak of deze Regio Deal.
2. Partijen dragen er zorg voor dat concurrentiegevoelige en/of privacygevoelige informatie uitsluitend wordt gedeeld voor zover dit in overeenstemming is met de relevante internationale, Europese en nationale wettelijke kaders. Zij kunnen hiertoe nadere afspraken vastleggen.

Artikel 11 - Wijzigingen

1. Elke Partij kan schriftelijk verzoeken deze Regio Deal te wijzigen. De wijziging behoeft de instemming van alle Partijen.
2. Partijen treden in overleg binnen 6 weken nadat een Partij het verzoek kenbaar heeft gemaakt bij VRO. VRO informeert de overige Partijen over de voorgestelde wijziging en vraagt hen om instemming.
3. Nadat alle Partijen aan VRO kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot wijziging wordt de wijziging en de verklaringen tot instemming als bijlage aan dit convenant gehecht.

Artikel 12 - Opzegging

1. Elke Partij kan de Regio Deal MRA West met inachtneming van een opzegtermijn van 3 maanden schriftelijk opzeggen, indien een zodanige verandering van omstandigheden is opgetreden dat deze Regio Deal billijkheidshalve op korte termijn behoort te eindigen. De opzegging moet de verandering in omstandigheden vermelden.
2. Wanneer een Partij deze Regio Deal opzegt, blijft de Regio Deal voor de overige Partijen in stand voor zover de inhoud en de strekking ervan zich daartegen niet verzetten.
3. Ingeval van beëindiging van de Regio Deal MRA West krachtens opzegging is geen van partijen jegens een andere Partij schadeplichtig.

Artikel 13 - Toetreding nieuwe partijen

1. In overeenstemming met alle Partijen kunnen anderen tijdens de looptijd van de Regio Deal MRA West als nieuwe partijen toetreden tot deze Regio Deal. Een toetredende partij dient de verplichtingen die voor haar uit de Regio Deal voortvloeien te aanvaarden.
2. Het schriftelijke verzoek tot toetreding met daarbij de concrete bijdrage aan de Regio Deal MRA West wordt gericht aan VRO. VRO informeert Partijen en vraagt hen om instemming.
3. Zodra alle Partijen aan VRO schriftelijk kenbaar hebben gemaakt in te stemmen met het verzoek tot toetreding, ontvangt de toetredende partij de status van Partij van de Regio Deal MRA West en gelden voor die Partij de voor haar uit de deal voortvloeiende rechten en verplichtingen.
4. Het verzoek tot toetreding en de verklaringen tot instemming worden als bijlagen aan de Regio Deal MRA West gehecht.

Artikel 14 - Ongeldigheid

Indien een bepaling van de Regio Deal in enige mate als nietig, vernietigbaar, ongeldig, onwettig of anderszins als niet-bindend moet worden beschouwd, bijvoorbeeld wegens strijdigheid met het Besluit Specifieke uitkering Regio Deals vierde, vijfde en zesde tranche ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals (zoals deze luidt op het moment dat de strijdigheid zich voordoet of alsdan in bestuursrechtelijke zin is vastgesteld), wordt die bepaling, voor zover nodig, uit de Regio Deal verwijderd en vervangen door een bepaling die wel bindend en rechtsgeldig is en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel mogelijk benadert. De overige bepalingen van de Regio Deal blijven in een dergelijke situatie ongewijzigd en onverminderd geldig.

Artikel 15 - Publiekrechtelijke medewerking en toepasselijk recht

1. De in het kader van Regio Deal door Partijen te verlenen (publiekrechtelijke) medewerking laat de publiekrechtelijke positie en bevoegdheden van Partijen onverlet.
2. Op deze Regio Deal is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.

Artikel 16 – Nakoming

De Regio Deal is niet in rechte afdwingbaar. Partijen kunnen elkaar aanspreken op tekortkomingen in de nakoming van de Regio Deal in het Rijk-Regio overleg.

Artikel 17 - Ondertekening in verschillende exemplaren

De Regio Deal MRA West kan worden ondertekend door Partijen in verschillende exemplaren, die samengevoegd hetzelfde rechtsgevolg hebben alsof deze Regio Deal is ondertekend door alle Partijen in één exemplaar.

Artikel 18 - Citeertitel

Deze Regio Deal kan worden aangehaald als Regio Deal MRA West.

Artikel 19 – Inwerkingtreding en looptijd

1. Deze Regio Deal treedt in werking met ingang van de dag na ondertekening door alle Partijen en eindigt op 31 december 2028.
2. Partijen kunnen, na bespreking in het Rijk-Regio-overleg, de looptijd van de Regio Deal wijzigen, conform de procedure in artikel 11. De regiokassier zal rekening houden met de samenhang tussen de wijziging van de looptijd van de Regio Deal en de verleende *specifieke uitkering ten behoeve van de uitvoeringsactiviteiten Regio Deals*.

Artikel 20 - Publicatie

1. Deze Regio Deal zal net als andere Regio Deals openbaar worden gemaakt door publicatie in de Staatscourant, waardoor anderen kennis kunnen nemen van de Regio Deals.
2. VRO rapporteert over de Regio Portefeuille, alsmede de hieruit voortvloeiende Regio Deals naar de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.

Bijlage – bedoeld als toelichting nationale doelstellingen (specifieke overwegingen):

NOVEX-gebieden MRA, Noordzeekanaalgebied en Schiphol (VRO)

De druk die op deze Regio wordt uitgeoefend door verstedelijking, industrie en luchtvaart is veel groter dan elders in Nederland. De ontwikkelperspectieven van de drie NOVEX-gebieden proberen antwoord te geven op de vraag hoe de Regio daarmee om moet gaan. De gezondheids- en leefbaarheidseffecten van verstedelijking, industrie en luchtvaart blijven daarin onderbelicht en worden nog niet concreet aangepakt. De focus ligt op woningen of wegen bouwen, en het abstractieniveau ligt (nog) te hoog. Deze Regio Deal helpt gedurende de periode 2024 - 2028 om alvast te oefenen met concrete oplossingen voor de groeiende gezondheidsproblematiek in het gebied.

De Regio zoekt speelruimte aan de NOVEX-tafels om de interventies uit deze Regio Deal eigenstandig vorm te geven, maar tegelijkertijd springt de Regio graag in het 'gat' dat er nu ligt tussen ontwikkelperspectief en uitvoering. Door op kleine schaal te experimenteren met gezondheidsbevordering bieden we onderbouwing voor 'wat er werkt', zodat toekomstige Regionale Investeringsagenda's in het kader van de NOVEX-gebieden deze aanpak kunnen opschalen. Het Rijk kan zorgen voor bovengenoemde speelruimte door te zorgen dat de belangrijkste randvoorwaarden voor verstedelijking - de gezondheid van inwoners en de leefbaarheid van dit gebied - handen en voeten krijgt.

De Regio draagt bij aan het openhouden en versterken van de groene scheggen en de metropolitane landschappen (mede in het licht van de toenemende recreatieve druk) door versterking van de recreatieve structuur door een kwaliteitsslag in de bestaande recreatiegebieden.

Integraal Zorgakkoord (IZA), Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Programma Gezonde Leefomgeving (PGLO) (VWS)

Met deze programma’s komt er steeds meer aandacht voor preventie, het belang van welzijn en een gezonde leefomgeving. De interventies in deze Regio Deal bouwen voort op de regiobeelden vanuit het IZA en op GALA door gerichte interventies in de leefomgeving uit te voeren en geven hiermee verdere invulling aan het verbeteren van de mentale en fysieke gezondheid.

Groen in en om de stad, Aanpak klimaatadaptatie gebouwde omgeving, Groenblauwe dooradering en Programma Klimaatadaptief met Natuur (VRO, LVVN, IenW en VWS)

Partijen creëren meer kwalitatief groen in diverse steden en wijken in de MRA West en verkennen nieuwe financieringsmodellen voor groen in en om de stad. Hierbij wordt rekening gehouden met de Basiskwaliteit Natuur (BKN). Het sturen op Basiskwaliteit Natuur (BKN) vergroot de kans op verbetering van de biodiversiteit en zorgt ervoor dat voorgestelde oplossingen niet alleen ‘naturebased’ zijn, maar ook natuurinclusief en voldoen aan BKN. Binnen deze Regio Deal zien Partijen kansen om middels een pilot samen met een aantal gebiedspartners binnen een nader af te bakenen gebied het werken aan BKN te testen. Daarnaast willen Partijen deze Regio Deal gebruiken om de verschillende wijktypologieën en nulscan die onderdeel zijn van de Handreiking Groen in en om de stad te testen.

Landelijk Gebied (LVVN, IenW en VRO)

Recent is bekend geworden dat, naast het niet meer beschikbaar zijn van het transitiefonds, ook het Nationaal Programma Landelijk Gebied geen doorgang meer vindt. Wel draagt deze Regio Deal bij aan verschillende internationale doelstellingen, waaronder het werken aan een toekomstbestendig en gezond landelijk gebied, het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en 10% groenblauwe dooradering. De koppeling met de uitwerking in de provincie Noord-Holland via het provinciale programma landelijk gebied en de gebiedsprocessen blijft dan ook relevant.

Collectief Natuurinclusief (LVVN)

Partijen ontwikkelen samen met partner De Groene Stelling – en de daarbij aangesloten samenwerkingspartners als Agrarisch Collectief en de ANWB - concreet invulling aan vrijetijdseconomie, landbouw, gezondheid en water in het gebied MRA West. De Groene Stelling is een ‘groeiproject’ binnen het Collectief Natuurinclusief. Daarmee zetten we ons in voor een

gezond, natuurinclusief én mensinclusief landschap. Een aantrekkelijk landschap, waarmee bewoners, bezoekers en ondernemers zich verbonden voelen. Een landschap, wat duurzaam ontwikkeld wordt om hierin, in balans met de natuurlijke en sociale omgeving, te recreëren, te ontdekken, te bewegen en te ontspannen.

Water en bodem sturend (IenW)

Partijen geven invulling aan klimaatadaptatie in één van de Nederlandse economische kerngebieden die kwetsbaar is voor wateroverlast en hittestress, zowel binnenstedelijk als buiten de bebouwde kom. Ook vergroten we de actieve mobiliteit door meer wandel- en fietspaden en verbeterde bereikbaarheid met het openbaar vervoer. Het Rijk kan hierbij gebruik maken van de monitoring en de geleerde lessen die wij opdoen op het gebied van de relatie tussen de inrichting van de leefomgeving en de fysieke en mentale gezondheid.

Kwaliteitsimpuls Nationale Parken 'Nieuwe stijl' (LVVN)

Het Nationaal Park Zuid-Kennemerland is een duingebied tussen Zandvoort en IJmuiden en is één van de 21 Nationale Parken in Nederland. De bloemrijke duingraslanden hebben zulke hoge natuurwaarden dat het park onderdeel is van het Europese natuurnetwerk Natura 2000. Door te intensieve recreatie wordt de draagkracht van het gebied op dit moment overschreden. De verwachting is dat dit vanwege de groei van het aantal inwoners niet zal verminderen. De Regio Deal draagt daarom bij aan het bieden van alternatieve recreatieruimte buiten het overbelaste Nationaal Park Zuid-Kennemerland en zorgt voor een betere verbinding van het park met de omgeving om de recreatiedruk te verminderen.